

Háskólinn á Akureyri

Hug-og félagsvísindadeild

Lögfræði

Vor 2011

Um hæfi nefndarmanna í skilaneftndum og stjórnarmanna í slitastjórnnum fjármálafyrirtækja

Árni Sigurgeirsson

Lokaverkefni við Hug-og félagsvísindasvið

Háskólinn á Akureyri

Hug-og félagsvísindadeild

Lögfræði

Vor 2011

Um hæfi nefndarmanna í skilaneftndum og stjórnarmanna í slitastjórnnum fjármálafyrirtækja

Árni Sigurgeirsson

Lokaverkefni til 120 eininga M.L.-prófs við Hug- og félagsvísindasvið

Leiðbeinandi: Einar Farestveit hdl.

Efnisyfirlit

Útdráttur	ii
Abstract	ii
1. Inngangur.	5
2. Söguleg þróun gjaldþrotalaga á Íslandi.	6
3. Um skiptastjóra.	7
3.1. Skipun skiptastjóra.	7
3.2. Almennt um hlutverk og skyldur skiptastjóra.	9
3.3. Hæfisreglur skiptastjóra.....	10
3.4. Ágreiningur um skipun og störf skiptastjóra.	12
4. Slitameðferð fjármálafyrirtækja.	15
4.1. Innleiðing tilskipunar 2001/24/EB um endurskipulagningu og slit lánastofnana.	15
4.2. Aðdragandinn að setningu laga nr. 125/2008 um heimild til fjárveitingar úr ríkissjóði vegna sérstakra aðstæðna á fjármálamarkaði o.fl. og nr. 44/2009 um síðari breytingar á lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki.	17
4.3. Skilyrði og upphaf slitameðferðar fjármálafyrirtækja.	18
4.4. Um skipun slitastjórna.	18
4.5. Um hlutverk slitastjórnar.	19
4.5.1. 102. gr. ffl. Um meðferð krafna o.fl.....	19
4.5.2. 103.gr. ffl. -Ráðstöfun hagsmuna fjármálafyrirtækis o.fl.	20
4.5.3. 103.gr. a. ffl. Lok slitameðferðar.	21
5. Hæfi slitastjórnarmanna.	22
5.1. Slitastjórnarmaður aðili máls.....	24
5.1.1. Upplýsingaskylda slitastjórnarmanns um hagsmunatengsl sín við málefni.....	25
5.2. Atvik eða aðstæður sem leiða til vanhæfis slitastjórnarmanns.....	27
5.2.1. Vináttutengsl og óvinátta.	29
6.1. Einn slitastjórnarmaður vanhæfur.	30

6.2. Fleiri en einn slitastjórnarmaður vanhæfur.....	31
6.3. Slitastjórnarmaður vanhæfur vegna skyldleika hans við málsaðila.	33
6.4. Heimild kröfuhafa til að bera upp aðfinnslur um störf slitastjórnarmanna við héraðsdómara.....	34
6. Um skilanefndir.	35
6.1. Staða og hlutverk skilanefnda gagnvart reglum stjórnsluréttar.	35
6.1.1. Gildissvið stjórnslulaga við framkvæmd heimilda Fjármálaeftirlitsins skv. 7. mgr. 5. gr. laga nr. 125/2008.....	35
6.1.2. Opinber starfsemi í einkaréttarlegri mynd.	36
6.1.3. Álit umboðsmanns Alþingis 3. desember 2008 (5520/2008) - Fjármálamarkaður. Stjórnslsla. Hæfisreglur. Jafnræðisreglur. Fyrirspurnir umboðsmanns til stjórnvalda og svör.37	
6.1.4. Hlutverk og umboð skilanefnda.....	39
6.1.5. Frumvarp til laga um breytingar á lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2001 (skilanefndir, slitastjórnir).	41
7. Hæfisreglur skilanefndarmanna.	43
7.1. Skilanefndarmaður hefur áður sinnt ábyrgðar-og trúnaðarstörfum.....	44
7.2. Skilanefndarmaður fyrirvarsmaður aðila máls.....	45
7.3. Skilanefndarmaður er fyrirvarsmaður félags sem á hlut í hlutafélagi, sem er aðili að máls er skilanefnd hefur til meðferðar.	47
7.4. Skilanefndarmaður á hlut í félagi/fyrirtæki sem er aðili máls eða á sérstakra og verulegra hagsmuna að gæta.....	48
7.5. Málefnið tengist aðilum sem teljast fjárhagslega venslaðir starfsmanni.....	49
7.6. Viðskiptatengsl.	50
7.7. Áhrif þess að skilanefndarmaður teljist vanhæfur.....	53
8. Fordæmisgildi dóma þar sem matskenndar hæfisreglur koma til álita.....	55

Niðurstöður 57

HEIMILDASKRÁ

DÓMASKRÁ

LAGASKRÁ

HEIMILDASKRÁ

Ritaðar heimildir

Einar Arnórsson. *Almenn meðferð einkamála í héraði*. Reykjavík. 1941.

Markús Sigurbjörnsson. *Einkamálaréttarfar*. Gefið út sem handrit við lagadeild Háskóla Íslands. 2. Útgáfa, Reykjavík: Úlfljótur, 2003.

Margrét Vala Kristjánsdóttir: „Neyðarlögin og stjórnásluréttur“. *Stjórnsmál og stjórnáslá*, 2. Tbl. 5. árg. 2009.

Markús Sigurbjörnsson. *Gjaldþrotaskipti o.fl. ; handbók*. Reykjavík: Dóms- og kirkjumálaráðuneytið, 1992.

Páll Hreinsson. *Hæfisreglur stjórnáslulaga*. Reykjavík: Codex, 2005.

Páll Hreinsson. *Stjórnáslulögin: Skýringarrit*. Reykjavík: Forsætisráðuneyti, 1994.

Stefán Már Stefánsson. *Íslenskur gjaldþrotaréttur*. Reykjavík: Bókmenntafélagið, 1982.

Viðar Már Matthíasson. *Endurheimt verðmæta við gjaldþrot*. Reykjavík: Bókaútgáfa Orators, 2000.

Sérprentuð þingskjöl(lausaskjöl):

Frumvarp til gjaldþrotalaga, þskj. 120, 103. mál, þskj. 120. Alþingi 1977-78, 99. löggjafarþing.

Frumvarp til laga um gjaldþrotaskipti, þskj. 100, 97. mál. Alþingi 1990-91, 113. löggjafarþing.

Svar dómsmálaráðherra við fyrirspurn Helgu Sigrúnar Harðardóttur um skipun skiptastjóra, þskj. 929, 451. mál, 136. löggjafarþing.

Frumvarp til laga um breytingar á lögum um fjármálafyrirtæki með síðari breytingum, þskj. 693, 409. mál. Alþingi 2008-2009, 136. löggjafarþing.

Breytingartillaga við frumvarp til laga um breytingar á lögum nr. 161/2002, með síðari breytingum, þskj. 858, 409. mál. Alþingi 2008-2009, 136. löggjafarþing.

Framhaldsnefndarálit við frumvarp til laga um breytingar á lögum nr. 161/2002, með síðari breytingum, þskj. 933, 409. mál. Alþingi 2008-2009, 136. löggjafarþing.

Frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki, (skilanefndir, slitastjórn), þskj. 1183. 667. mál. Alþingi 2010-2011. 139. löggjafarþing.

Vefsíður

Vefsíða Fjármálaeftirlitsins, <http://www.fme.is/?PageID=14&NewsID=512>.

„Skilanevndarmaður í stjórn Alfesca“, <http://www.ruv.is/frett/skilanevndarmadur-i-stjorn-alfesca>.

„Segir skilanevndarmenn þurfa að fara varlega“, http://www.visir.is/article/20090808/FRETTIR01/104021768/undefined?newslst_Dates=20090808.

DÓMASKRÁ

	bls.
<i>Dómar úr dómasafni Hæstaréttar:</i>	
Hrd. 1999, bls. 320.	14
Hrd. 1948, bls. 302.....	27
Hrd. 1994, bls. 2007.....	27
Hrd. 1997, bls. 506.	27
Hrd. 2007, bls. 57.	30
Hrd. 1997, bls. 2070.....	44
Hrd. 1959, bls. 657.....	49
<i>Danskir dómar úr Ugeskrift for Retsvæsen:</i>	
U. 1991, bls. 418.....	51
<i>Norskir dómar úr Rettstidende :</i>	
Rt. 1995, bls. 135.....	29
<i>Álit umboðsmanns Alþingis:</i>	
UA 3. Nóvember 1994 (1254/1994).....	12
UA 3. desember 2008 (5520/2008).....	37
UA 12. desember 1994 (999/1994).....	46
<i>Álit umboðsmanns danska Þjóðþingsins:</i>	
FOB 1972:102.....	47
<i>Úrskurðir:</i>	
Úrskurður innanríkisráðuneytisins nr. 1995/54.....	50

LAGASKRÁ

Grágás

bls. 33

Lög nr. 21/1991 um gjaldþrotaskipti

66. gr.

1. mgr., bls. 26.

75. gr., bls. 15.

1. mgr., bls. 7, 8, 16

2. mgr., bls. 9, 14, 17, 22, 23, 34.

1. tölul. bls. 10.

2. tölul. bls. 10, 24, 31.

3. tölul. bls. 10, 11.

4. tölul. bls. 10.

5. tölul. bls. 10.

6. tölul. bls. 9, 22, 23, 24, 30, 31.

3. mgr., bls. 8.

4. mgr., bls. 8.

5. mgr., bls. 11, 13, 30, 31, 32,

76. gr.

1. mgr., bls. 34.

2. mgr., bls. 11, 13, 14, 23, 24, 34

3. mgr., bls. 13, 14.

77. gr.

4. mgr., bls. 14.

79. gr., bls. 8.

85. gr.

1. mgr.

5. tölul., bls. 9.

112. gr.

1. mgr., bls. 19.

2. mgr., bls. 19.

120. gr., bls. 9.

122. gr.

1. mgr., bls. 9, 24.

124. gr.

1. mgr. bls. 9.

2. mgr., bls. 9, 10.

- 169. gr.
 - 1. mgr., bls. 13.
 - 3. mgr., bls. 13.

Stjórnsýslulög nr. 37/1993

bls. 35, 36.

- 1. gr.
 - 1. mgr., bls. 35.
 - 2. mgr., bls. 35.
- 2. gr.
 - 1. mgr.
 - 1. tölul., bls. 55.
- 3. gr.
 - 1. mgr.
 - 1. tölul., bls. 45, 46, 52.
 - 5. tölul., bls. 44.
 - 6. tölul., bls. 44, 46, 55.
 - 2. mgr., bls. 48.
- 4. gr.
 - 1. mgr., bls. 53.
 - 2. mgr., bls. 53.
- 5. gr.
 - 4. mgr., bls. 53.

Lög nr. 125/2008 um heimild til fjárveitingar úr ríkissjóði vegna sérstakra aðstæðna á fjármáلامarkaði o.fl.

bls. 5, 16, 17, 35, 37, 39, 41, 53.

Lög nr. 44/2009 um síðari breytingar á lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002

bls. 5, 17.

Bráðabirgðaákvæði I bls. 40, 53, 54.

Bráðabirgðaákvæði II., bls. 55.

3. tölul., bls. 40.

Lög nr. 91/1991 um meðferð einkamála.

- 5. gr., bls. 21, 22, 23, 31.
 - a-liður., bls. 23, 24, 30, 31, 55.
 - b-liður., bls. 23.
 - c-liður., bls. 23.
 - d-liður., bls. 23, 33.
 - e-liður., bls. 23, 33.
 - g-liður., bls. 23, 29, 32, 33, 55.
- 6. gr., bls. 21, 22.

Lög nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki

- 13. gr., bls. 38.
- 52. gr., bls. 54.
- 100. gr. a., bls. 38 .
 - 1. mgr. bls. 39.
 - 3. mgr., bls. 40.
 - 1. tölul., bls. 40.
 - 2. tölul., bls. 40.
 - 3. tölul., bls. 40.
- 101. gr.
 - 1. mgr., bls. 18.
 - 2. mgr., bls. 17.
 - 1. tölul., bls. 17.
 - 2. tölul., bls. 17.
 - 3. tölul., bls. 18.
 - 4. tölul., bls. 18.
 - 3. mgr., bls. 18.
 - 4. mgr., bls. 18, 21, 22, 23.
- 102.gr.
 - 2. mgr., bls. 19.
 - 3. mgr., bls. 19.
 - 4. mgr., bls. 19, 21.
 - 5. mgr., bls. 19.
 - 6. mgr., bls. 19.
- 103. gr.
 - 1. mgr., bls. 20.
 - 2. mgr., bls. 20.
 - 3. mgr., bls. 20.
- 103. gr. a.
 - 1. mgr.
 - 1. tölul., bls. 20, 21.

2. tölul., bls. 21.

Lög nr. 2/1995 um hlutafélög
bls. 17.

68. gr.
1. mgr., bls. 38

Lög nr. 6/1978 um gjaldþrotaskipti (brottfallin).
Bls. 6, 8.

85. gr., bls. 7.
86. gr., bls. 7.
90. gr.
3. mgr., bls. 13.
105. gr., bls. 13.
136. gr. bls. 10, 11.

Lög nr. 25/1929 um gjaldþrotaskipti.
bls. 6.

Lög nr. 20/1991 um skipti á dánarbúum o.fl.

46. gr., bls. 11.
47. gr., bls. 14.

Bekendtgørelse af konkursloven nr. 1259 af 23. oktober 2007.
bls. 13.

2. gr.
1. mgr., bls. 12.
107. gr. bls. 8.
238. gr.
1. mgr., bls. 12.

Lög nr. 15/1998 um dómstóla

26.gr.

1. mgr., bls. 25.

2. mgr., bls. 25, 30.

3. mgr., bls. 25, 26.

Reglur um aukastörf héraðs-og hæstaréttardómara.

7.gr., bls. 25.

Lög nr. 87/1991 um opinbert eftirlit með fjármálastarfssemi.

6. gr., bls. 54.

5. mgr., bls. 54.

8. gr., bls. 54.

Lög nr. 2/1995 um hlutafélög.

bls. 38

68. gr.

1. mgr., bls. 8

Starfsreglur slitastjórnar Byrs sparisjóðs

bls. 26, 27, 28, 32, 33.